

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De Stylo puerili. Capvt V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Hadriani Imperatoris mollis oratio.

Adiunge huic molliculae orationi, Hadriani Imperatoris versus. Animula, vagula, blandula, Hospes, comesq; corporis, Qua nunc abibit in loca, Pallidula, rigida, nudula: Nec ut soles dabit iocos.

Puerilis pueri ex Apuleio descriptio.

Aut Apuleij: (Erat intonsus, & genis gratus, & corpore glabellus. Crines eius praemulsis antijs, promulsis caproneis anteventuli, & propenduli. Vestis textu tenuis, tactu mollis, purpura radians. Quid: quod & lyra eius auro fulgurat, chore candidat, gemmis variegat.

Haec plane crepundia, quibus permittuntur aliquando pusiones lustrare. At vero iam proejectae aetatis homines, in eas ferri nouissimorum verborum ineptias, minime tolerantur.

Puerilis styli origo.

Saepe istarum nugarum parens est amor, & vitij obsessa mentis hebetudo: quippe videas istos frigidos amatorculos, ex libris vernacula lingua scriptis, haec deliramenta auide conquerere, quae illi rosas suas, & anemonas dum ventilant, putant odorem omnium naribus periclandum afflari: sed ita fuerent, ut Augaee stabulum non sit impurius.

Onagri poeta puerilis n. n. a femina ad marem factum suum euertantis. Orian. l. 3. ven. vers. 220.

Alia est etiam non verbis, sed sensibus puerilis oratio: qualis est ista Onagri foemina ad marem factum suum euertantis, his verbis expressa, quae bonum alioqui poetam, ad inclinatum puerilitatem dimisit.

Ανερ, άνερ, τινω σε, προσωπαλα τρηχύνονται: Ομμαλα φοινίχθη δέ τ' ανπαρ αγγληντά. Ουχι μετωπον αδρεϊς λιβαργες αγγι Μεδσης, Ουγόγον ιοβόλον παναμιλίκτιο δρακαίνης, Ου σκύμονον πανάθεσμον αρειπλάχκτοιο λεαίνης: Πάδα λοργή τόν έλκτον ον αζρόμεδα θεοισι, Πάδα τεόν γενέοσι τιοϊς οδκ άρσενα θήσεις. Ισχε φίλ μη τάμνε, τί μοι τάμες οιο έρεζας Πάδα τó μηδέν έθικας όλον δέμας δζαλάσας,

Δειλή έγω πανάποτμο αρωτάτιο λοχείης.

Καί σύ τέκ πάνδειλον, αλιτοζατοϊ τοκί,

Δειλή έγω πετάλαμα, κενόν τόκον ωδίνασα,

Καί σύ τέκ, Δημητεις, ουχι τονόχεοσι λεόντων:

Αλλ' έχθρās γενέοσι λεοντείησι τοκίος,

Vir, vir, quare tuus vultus expressentur? Oculi turbuerunt, qui prius erant splendidis. An frontem intueris saxifica Medusa?

(Sciebat quippe hic Onager Medusa fabulam, & scholas olim poeticas frequentarat.

Non factum veneficum effert draconis, Non catulum nefandum montiuaga Leana?

Filium, misera quem reperi, quem exorauimus à Diis.

Filium tuum maxillis tuis enirabis. Cohibete, amice, ne scinde, quod rescuisti, qualem.

Fecisti filium? ad nihilum redegisti, toto corpore mutilatum.

Misera ego, a quo arumosa, intempestiuum ob partum!

Et tu fili miserrime, sceleratissimi parentis causa!

Misera ego, ter misera, inanem partum euixca.

Et tu fili dissectus, non unguibus Leonum, Sed inimicis maxillis Leoninem parentis.

Haecenus lamentabilis naenia, & verè puerilis: cum enim mentionem facit Onager saxifica Medusa, cum dicit se filium à Dijs exorasse, & similes nugae, quis risum teneat? At dices multa saepe eiusdem argumenti, à viris grauibus esse conscripta? fateor equidem, sed huiusmodi, si quae scribunt, non serijs operibus immiscerent: verum pueriles remissiones, & fabellas, & ludos ad risum compositos profitentur. At, qui haec serio, & callide dicunt, carminumque grauitati, non ioco, sed eloquentiae ostentadae gratia solent intexere, pueriliter mea quide sententia, faciunt; haec enim vitia sunt, in quae pueri, in hyperbolis semper leues, frequentius incidunt, qui si in Crassi muranum, aut psitacum, melioris carmen, vel orationem funebrem texant, cum omnia ad rotundam styli exilitatem deberent esse accommodata, illi ad graues

Puerilium inuentio-nium nuga.

De.

Libani
παρὲν θυρ-
σον D. Chry-
σοστόμου

Demosthenis, & Ciceronis figuras conuenientur: pfitacum inquam, vel passerē, vt herocem laudabunt, etiā apud Elysiōs campos Minois, & Rhadamanthi assefforem facient, dictantes illud Demosthenis, ἢν παρέδρον εἰκότι. ἀνὴρ φήσαι τις κάτω θεοῖς εἶναι: mox alloquentur per Apostophen; Praclarè igitur, tecum actum est, dum viueres, anima delicatissima, nunc autē, postquam ex his terris euolasti, sanctissima: nam beatorum locum consequuta, affides Proserpina.

De Parenthyso.

CAPVT VI.

Theodorus Rhetor, qui citatur à Cassio Longino, in libro περὶ ὑψους, notissimi vitij in stylo meminit, quod ipse appellat παρὲν θυρσον, quasi ad Thyrsum accedēs, hoc est, furori proximum. Norunt omnes Thyrsum appellari hastulam frondibus vestitam, quā bacchantes gestabant, & hoc perpetuum bacchi insigne iuxta epigrammaticū πανήγιτων χιμαρον, νόμφως ῥόδα, θυρσα λυτὰρα. hinc θυροπλήγες, nominatur thyrsō percussī, hoc est insani: vnde parenthyrsū dici potest, Oratio grandibus, & intempestiuis affectibus, & figuris in re parua insanians, quam definitionem licet colligere ex Dionysio Longino, in qua παρὲν θυρσον ita describit.

Quid Thyrsus.

Quid parē thyrsu
vnde sic dicitur.

Longin.
περὶ ὑψους.

Paren. a puer. li stylo dserimen.

Τὸ τῶ παρὰ χεῖρα ἵστον τὴν κηκίαν εἶ. ὁ παρὲν θυρσον εἶλεται ἐκ τῆς παρὰ ἀκαρῶν, καὶ νεγόν ἐνθα μὴ δὲ πάλιν, ἢ ἀμεσον, ἐνθα μετὶ δὲ.

(Huic proximum est tertium prauitatis genus in affectibus, quod Theodorus vocat parenthyrsū: est autem affectus intempestiuus, & vanus, vbi nihil opus est affectu, vel immoderatus, vbi opus est moderato: differt à puerili, quod hoc in latis argumentis, & illecebrosa dictionis aucupio versetur vt plurimum; illud propriam sedem habeat in affectibus intempestiuis, maxime doloris, & iracundiæ, sine vlla etiam affectatione verborum. Non enim istam concinnitatem spectat, sed grandes tantum figuras, in rebus ludicris confectantur: ex quo plenum est insanīa.

Talis est illa, de incendio Daphnitici tēpli, miserabilis Nænia Libanij sophistæ, quā diuus

Chrysofomus egregiè perstringit, in oratione de sancto Babyła martyre. Ibi enim sophista præter modum fertur in miserabiles, incōditos, humiles, inclinatos affectus, & præ doloris, ac furoris impotentia, in frigida queque, & inepta transit, vt, cum dicii Iulianum Imperatorem, vbi de templi incendio afflauit cū rumor, (quæsiuisse talaria Mercurij, vt ad flammam restinguendam properaret.) Vbi tandem erat iuenturus: Certe tardum oportuit fuisse auxilium, si hæc talaria sunt expectata. Ita dum cupit ingentes excitare, delabatur in absurda, quæ risum potius, quàm dolorem efficiant.

Eodem stylo Aristides sophista in illa flebili monodia, de Smyrna collapsa, inter cæteras nemias addit: (Si Gorgones reuiuiscerent, non iam Medusam, aut oculum suum sternerent, sed Smyrnam, communem Asiæ oculum deplorarent.)

Num verò ista παρατραγωδία, & παρὲν θυρσον? sed plenius in affectibus examinabimus.

Alij etiam magis importuni ambūioso orationis tractu, aut plorant, aut iactantur, aut derestantur, aut Deos, Deasq; omnes, in rebus ludicris & penè nullis inuocant. Quærun ab auditoribus, hominibus plerumque frigidis, & vrbans, num lugeant, num indignentur, num auerentur, num tantum nefas abominentur: cum illi interim nihil horum experiantur, sed tranquillī omninò sedeant: Aduertere se dicunt pallorem, & lachrymas, & ciularus eorum audire, qui non magis mouentur, quàm statua.

Hoc certè genus, inter cætera miserabile est, & insanum, nec immeritò παρὲν θυρσον nominatur; habet enim multū de thyrsō, & furore: Nam quid est aliud in rebus modicis? tam insanæ mentis aflu iactari, quàm Oratorē illū imitari, qui apud Lucium Apuleium pro tribus vrbibus, ab ebriō iuvene multis istibus perforatis, quasi pro cæsis iuuenibus perorat, & ait.

(Neque parua res, ac præcipuè pacem ciuitatis cunctè respiciens, & exeplo serio profutura tractatur, Quirites sanctissimi. Quare magis congruit, sedulos, atque vniuersos vos prodignitate publica prouidere, ne nefarius homicida, tot eadum lanienam, quam ciuenter exercuit: impunè commiserit.)

Adhæc omnes risu dissoluuntur. Mox quædam mulier, per mediū lachrymosa, & flebilis, ait

Aristidis
παρὲν θυρσον
cū αὐτῶν
μειοσιάν,
οὐδὲ τὸν αὐ-
τὸν φθαλ-
μὸν, ἀλλὰ
τὸν τῆς Ἀσι-
ας ἑπὶ τῶν
παρὰ χεῖρα
χαρακτῶν.

Parenth.
exemplum.

imm
tio-
sua.